

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodnicząca: SSO Agata Adameczewska

Sędziowie: SSO Jerzy Andrzejewski / spr ./

SSO Alina Siatecka

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Kujawa

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Jerzego Maćkowiaka

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2015 roku na rozprawie

sprawy **W. P. i A. S. (1)**

oskarżonych o popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 kk i inne

na skutek apelacji obrońców oskarżonych i prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. z dnia 23 stycznia 2015 roku, wydanego w sprawie sygn. akt II K 61/13

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

a) w opisie czynu przypisanego oskarżonym w miejsce zwrotu „wyłudziły” wskazuje, iż wprowadziły w błąd pracowników banku co do tożsamości kredytobiorców i zamiaru dokonania przez nich spłaty kredytów, a w odniesieniu do umów zawartych na nazwisko M. K. (1), T. K. i A. G. również co do rzeczywistego zatrudnienia tych osób, czym doprowadziły pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem,

b) z opisów zachowań dotyczących umów zawartych na nazwiska J. M. (2), H. K., J. K., I. M., M. K. (2), M. K. (3) i E. K. eliminuje zwrot, iż posłużyły się uprzednio sfalszowanym zaświadczeniem o zarobkach i zatrudnieniu,

c) obniża oskarżonej A. S. (1) wymierzoną jej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku karę do kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

d) obniża oskarżonej W. P. wymierzoną jej w punkcie 2 zaskarżonego wyroku karę do kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

e) na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt. 1 kk w brzmieniu obowiązującym przed dniem 8 czerwca 2010r. w zw. z art. 4 § 1 kk wykonanie orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okresy próby po 5 (pięć) lat,

f) na podstawie art. 46 § 1 kk w brzmieniu obowiązującym przed dniem 8 czerwca 2010r. w zw. z art. 4 § 1 kk zasądza od oskarżonych A. S. (1) i W. P. solidarnie wraz ze skazaną K. P. naprawienie wyrządzonej szkody poprzez zapłatę na rzecz:

(...) Bank S.A. kwoty 40. 869, 87 zł,

(...) Bank Spółka Akcyjna we W. kwoty 36. 012, 44 zł,

g) na podstawie art. 105 § 2 kpk prostuje oczywistą omyłkę pisarską w punkcie 3 zaskarżonego wyroku wskazując, iż podstawą prawną orzeczonego zakazu prowadzenia działalności jest art. 41 § 2 kk i art. 43 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk,

h) uchyla punkt 4 zaskarżonego wyroku,

2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

3. zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie

przygotowawcze – po 1/3 części oraz za postępowanie przed Sądem I instancji i za postępowanie odwoławcze po 1/2 części, a nadto wymierza im jedną opłatę za obie instancje w kwotach po 300 złotych.

Alina Siatecka Agata Adamczewska Jerzy Andrzejewski

UZASADNIENIE

(Z uwagi na złożenie wniosku wyłącznie przez obrońcę oskarżonej A. S. (1), uzasadnienie zostało sporządzone w zakresie dotyczącym tej oskarżonej).

Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim wyrokiem z dnia 23 stycznia 2015 r. uznał oskarżone W. P. i A. S. (1) za winne przestępstwa wyłudzenia kredytów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (k. 239-240).

Wyrok ten zaskarżyli obrońcy obu oskarżonych oraz prokurator.

Obrońca oskarżonej A. S. (1) zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia oraz rażąco niewspółmierność wymierzonej kary, wnosząc o uniewinnienie oskarżonej, ewentualnie o wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (k. 277- 281).

Z kolei prokurator zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 46 § 1 k.k. (poprzez nieorzeczenie obowiązku naprawienia szkody) oraz art. 286 § 1 k.k. (poprzez niekompletne sformułowanie opisu zarzuconego oskarżonym czynu) (k. 268- 271).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej A. S. (1) okazała się zasadna w części dotyczącej wymiaru kary, Sąd nie znalazł natomiast podstaw do uwzględnienia zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Tytułem wstępu należy przypomnieć, iż zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd I instancji z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada logicznemu rozumowaniu lub wskazaniom wiedzy. Zarzut ten nie może więc sprowadzać się jedynie do samej polemiki z ustaleniami sądu wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie materiału dowodowego. Możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu, nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (por. Kodeks postępowania karnego. Komentarz pod red. P. Hofmańskiego, tom II, Warszawa 1999, s. 546 i powołane tam orzecznictwo).

Skarżący wymogowi temu nie sprostał.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż nie ma znaczenia, czy A. S. (1) następstwem dokonania przestępstwa oszustwa uzyskała korzyść majątkową, a więc brała udział w podziale sum uzyskanych z wyłudzonych kredytów. Znamieniem przestępstwa oszustwa jest wyłącznie działanie w celu uzyskania korzyści majątkowej, a nie jej finalne uzyskanie. Nadto korzyścią majątkową jest nie tylko korzyść uzyskana dla siebie, ale też dla innej osoby (art. 115 § 4 k.k.). Niewątpliwie zaś K. P. i W. P. uzyskały sumy z uzyskanych kredytów dla siebie. Znamionem jest

iż autor apelacji sam przyznaje, że A. S. (1) otrzymywała prowizje za udzielone kredyty, była więc to forma korzyści majątkowej uzyskanej w wyniku popełnienia przestępstwa. Zaznaczenia też wymaga, że wszystkie kobiety zostały skazane za popełnienie przestępstwa w formie współsprawstwa, nawet więc wypełnienie tylko części znamion przez poszczególnych sprawców umożliwia przypisanie im wszystkim całości popełnionego czynu.

Zgodzić się również należało z Sądem Rejonowym, iż oskarżona A. S. musiała mieć pełną świadomość, że umowy są podpisywane przez osoby, które nie były podane we wnioskach jako kredytobiorcy. Wskazuje na to sekwencja i chronologia działań. Skoro wszyscy pokrzywdzeni zamieszkiwali w P., a wnioski były składane w B. i jeszcze tego samego dnia następowało przyznanie kredytu (po weryfikacji zdolności) i podpisanie umowy kredytowej, zaś następnego dnia następował przelew środków na rachunki bankowe oskarżonych, logicznym jest że był to proceder zorganizowany, zaś oskarżona S. nie mogła nie wiedzieć, że uzyskiwane kredyty są w rzeczywistości kredytami wyludzanymi.

Co znamienne zresztą, znacząca część pożyczek została zaciągnięta na rzekomy zakup materiałów remontowych w sklepie prowadzonym przez A. S. (1). Skoro, jak wskazują pokrzywdzeni, takich zakupów nigdy nie dokonywali, oskarżona doskonale wiedziała, że podstawa zawarcia pożyczki jest fikcyjna, zaś kredytobiorcy nigdy nie dokonali zakupów w jej sklepie. Wbrew stanowisku obrońcy, A. S. (1) nie była więc „jedynie ofiarą zaufania do W. P.”.

Konkludując, ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy pozostała pod ochroną art. 7 k.p.k., zaś żaden z zarzutów apelacji nie zdołał jej podważyć. W konsekwencji, również zarzut błędu w ustaleniach faktycznych okazał się niezasadny. W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy dokonał zasadniczo prawidłowej oceny dowodów, uwzględniając ich wzajemne relacje oraz treść pod względem zasad doświadczenia życiowego i logiki. Żaden z argumentów obrońcy nie mógł więc podważyć trafności wyroku Sądu I instancji. Wobec stwierdzenia więc, iż nie uchybiono wskazaniom wiedzy lub logicznego rozumowania, ani też nie wykroczone poza ramy swobodnej oceny, brak jest podstaw do wzruszenia orzeczenia.

Słuszny natomiast okazał się zarzut wymierzenia nadmiernie surowej kary. Zarzut ten - jako zarzut z kategorii ocen - można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy - innymi słowy gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą (wyrok SN z 11.04.1985r., V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Sąd II instancji zwraca przy tym uwagę, że wymierzając karę za przestępstwo Sąd, kierując się zasadami wskazanymi w art. 53 k.k. baczy, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, a nadto uwzględnia stopień społecznej szkodliwości czynu. Sąd bierze także pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie ma osiągnąć kara w stosunku do skazanego. Nie bez znaczenia są także przy wymiarze kary potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Istotnymi dla Sąd są także takie okoliczności, jak motywacja sprawcy, jego sposób zachowania, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw popełnionego przestępstwa oraz właściwości i warunki osobiste sprawcy. Ocenie podlega także postawa sprawcy po popełnieniu przestępstwa. Ferując wyrok nie można zapominać, że podstawową zasadą obowiązującego kodeksu karnego jest nie tylko karanie, lecz przede wszystkim wychowywanie sprawcy. Nadto Sąd zwraca uwagę na konieczność orzekania kar współmiernych do winy i nie doprowadzanie w surowości orzeczonej kary do sytuacji, w której - z uwagi na zbyt surowe orzeczenie sprawca wzbudzałby współczucie społeczne i przekonanie o niesprawiedliwości kary. To zaś nieuchronnie prowadziłoby do stworzenia „nowego pokrzywdzonego”, którym w tym momencie stałby się oskarżony, a to zaś całkowicie przekreśla sens kary.

Sąd Okręgowy zwraca również uwagę, że wydany wyrok powinien charakteryzować się pewną spójnością w zakresie sankcji stosowanych wobec współsprawców jednego czynu, osądzonych jednak w różnym postępowaniu. K. P. wymierzono karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem próby.

Mając na względzie powyższe, Sąd Odwoławczy uznał, że wymierzenie A. S. (1) kary 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności było reakcją nadmiernie surową. Sąd I instancji nadmiernie uwypuklił okoliczności obciążające oskarżoną,

natomiast zdecydowanie nie docenił okoliczności łagodzących, co pozostaje w sprzeczności z art. 53 § 1 k.k. Nie można bowiem twierdzić, iż cele ogólnoprewencyjne uzasadniają wymierzenie surowej kary, z jednoczesnym częściowym choćby pominięciem celów wychowawczych i prewencyjno-indywidualnych.

Przede wszystkim, absolutnie nie można traktować jako okoliczności obciążającej faktu niewyrażenia skruchy, gotowości do naprawienia szkody i odmowy dobrowolnego poddania się karze. Taka postawa oskarżonej była pochodną nieprzyznania się do zarzuczonego jej czynu, co stanowi istotny element prawa do obrony i prawa do nieobciążania siebie samego. O ile więc, przyznanie się do winy, naprawienie szkody są traktowane jako okoliczności łagodzące, to w żadnej mierze zachowanie odwrotne nie może być poczytywane na niekorzyść oskarżonego.

Za okoliczności łagodzące należało z kolei potraktować fakt, że to nie A. S. (1) była inicjatorką przestępczego zachowania, nie uzyskała ona bezpośredniej korzyści majątkowych z uzyskanych kredytów. Nie bez znaczenia jest również fakt,

że wskazywane przez Sąd Rejonowy skazanie zapadłe wobec oskarżonej uległo zatarciu (k. 319), zaś sam wyrok zapadł na długo po popełnieniu przez oskarżoną zarzuczonego jej w niniejszym postępowaniu czynu (k. 15). A. S. (1) była więc w chwili popełnienia przestępstwa osobą niekaraną, a wobec zatarcia skazania, nadal za taką należy ją uważać.

Sąd Okręgowy złagodził więc wymierzoną A. S. karę do 2 lat pozbawienia wolności. W związku z powyższym, zgodnie z art. 69 § 1 k.k. i art. 58 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r. należało rozważyć zastosowanie środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary.

Oskarżona poza niniejszym postępowaniem nie miała innych konfliktów z prawem (zatarcie innego skazania). Jest osobą spokojną, opiekuje się rodziną – ma na utrzymaniu dwoje dzieci, prowadzi własną działalność gospodarczą. Oskarżona nie jest osobą zdemoralizowaną, skoro przez 25 lat ustrzegła się łamania prawa.

Powyższe okoliczności wskazują, że wobec A. S. (1) można wysnuć pozytywną prognozę kryminologiczną, dlatego też Sąd Okręgowy zawiesił wykonanie orzeczonej kary na okres 5 lat próby, który będzie miał dla oskarżonej działanie hamujące, a tym samym wychowawcze.

Modyfikując orzeczenie o karze (w tym środkach karnych), Sąd Okręgowy przychylił się przy tym do zarzutów apelacji złożonej przez oskarżyciela publicznego. Słusznie bowiem prokurator podniósł, że składający zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa oraz jednocześnie wnioski o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody mieli prawidłowo udzielone pełnomocnictwa (k. 52, 56, 176, 183, 199, 452, 136, 140 akt II K 711/12). Tym samym, obowiązkiem Sądu meriti było orzeczenie wskazanego środka karnego.

Kontrolując wysokość kwoty podlegającej zasądzeniu w ramach obowiązku naprawienia szkody, Sąd Okręgowy kierował się informacjami uzyskanymi od kredytodawców (k. 332, 334, 336) i danymi zawartymi w aktach w zakresie spłaty należności. Ostatecznie więc należało orzec kwotę 40.869,87 zł na rzecz (...) Bank S.A., zaś kwotę 36.012,44 zł na rzecz (...) Banku S.A. we W..

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 3, mając na uwadze zasadę ponoszenia kosztów postępowania przez skazanego i nie znajdując podstaw do odstąpienia od niej. Sąd Okręgowy, z uwagi na modyfikację wymiaru kary, orzekł jedną opłatę za obie instancje.

Alina Siatecka Agata Adamczewska Jerzy Andrzejewski